

lemmer, der dele Anskuelse med mig, vilde Videnskabeligheden eller Oplysningen tillivs. Det er Noget, man ikke sjældent faar at høre; det hører til dagligdags Tale. Seg tror imidlertid, at enhver Finantslov bærer et kraftigt, et aldeles bestemt Vidnesbyrd om det Modsatte. Vi ere tværtimod meget rumbhaandede med Bevillinger i disse Dage. Hvad vi derimod ønskede, var en anden Frugt af disse Bevillinger; derom er det, at Striden dreier sig fra vor Side. Naar jeg nu skal tillade mig i Korthed at nævne min Opfattelse af disse Institutioner, som det ærede Medlem mente, at man ikke kunde være misfornøjet med i deres nuværende Skikkelse, naar man havde sit Fædreland hjært — en ganske besynderlig Paastand! — saa vilde den lyde saaledes: Seg ønsker ikke Statsseminarierne eller Statens lærde Skoler for nødvendige; jeg ønsker det for ønskeligt, at de i alt Fald efterhaanden forsvinde, og jeg gjør det af følgende Grunde. For det Første fordi private Anstalter paa begge Omraader have vist, og det selv under de nuværende uheldige Konkurrenceforhold, at de ere overflødige. Der næst fordi en privat Bestyrer vil kunne gjøre langt større Nytte, naar han selv er Herre over sine Lærerkrafter og forøvrigt spores lidt af Konkurrencen, end naar han forsettes til en Skole, hvor han modtager et Apparat, som han ofte ikke er i Stand til at bruge. For det Tredie finder jeg, at selv om man ikke tænker paa nogen Besparelse, saa vil man ved disse Institutioners Nedlæggelse kunne opnaa en retfærdigere Fordeling, ikke blot derved, at man da kunde fordele et større Antal Tripladser blandt fattige, paa samme Tid som man lod de Rige betale, men ogsaa derved, at man kunde fordele Midlerne mere ligelig over hele Landet. Saaledes faae f. Ex. nu Varde, Lemvig, Ringkjøbing, Høstebro, Søby og Frederikshaavn o. s. v. — for kun at tale om Byer i Jylland — ikke en Skilling til højere Undervisning, paa samme Tid som vi give mange Tusinder til lærde Skoler i rige jydsk Byer. Og endelig for det Fjerde fordi jeg tror, at Eleverne ville gaa mere og bedre uddannede, mere fri i hele deres Udvikling, mindre forvaskede ud af de fri Anstalter, end de nu gaa ud fra Evangsarbejdet i Statsanstalterne. — Komme vi nu til Universitetet, saa tillod det ærede Medlem sig at fortælle, at jeg vil have Universitetet bort; tværtimod. Seg har udtalt: „Seg har den Tro, at vor videnskabelige Højskole ikke er heldig i sin nuværende Skikkelse. Det er blevet sagt, saavidt jeg erindrer af en Lærer ved denne Højskole, at det er en Examens-Dressuranstalt. Det tør jeg ikke sige, men jeg tror, jeg tør sige, at skulle vi holde os til Frugterne, maatte disse kunne være listigere for det øvrige Folk.“ Min Hovedtanke er, altsaa, at den nuværende videnskabelige Højskole er ikke heldig i sin nuværende Skikkelse, og det mente det ærede Medlem var en Gaan mod Universitetet

eller et Forsøg paa at rydde Universitetet af Veien. Det er nu min Opfattelse, at Fordringerne til forskellige Embedsexaminer ere uheldige, og at som Følge deraf — ikke alene deraf, men ofte — ogsaa Forberedelsen er uheldig ligeoverfor den Nytte, den skalde gjøre ude i Samfundet. Forandring af Examensfordringerne, Borttagelse fra Universitetet af Alt, hvad der er Examensvesen, og Ophævelse af alle forudgaaende Examinere vilde føre til et friere og langt heldigere Studium, idet Universitetet derved vilde blive fritaget for meget Arbejde, som kun er en Fortsættelse af Skolebestyrerarbejdet i de lærde Skoler og egentlig ikke er foreneligt med, hvad man burde fordrø af en videnskabelig Højskole. Vi vilde ved en saadan Reform beholde Universitetet som en Anstalt, der ikke blot var et Arbejds- og Forsørgelsessted, men ogsaa et Fristed for de mest udmærkede Mænd i de videnskabelige Fag, altsaa for Mænd, der foretrak videnskabelig Syssel for praktisk Gjerning, hvad enten de nu vare særdeles skikkede til at veilede ved mundtlige frie Foredrag eller særlig skikkede til at berige Litteraturen baade for vort eget Land og udad til med lærde Værker. Ganske vist vilde der gennem Foredragene ogsaa kunne tages Hensyn til den Nytte, de kunde gjøre for den studerende Ungdom med Hensyn til Examen, idet Lærerne i deres Foredrag selvfølgelig toge med, hvad de Studerende vilde have at aflægge Prøve i, men dog ikke, at Lærerne, saaledes som nu, forelæse Kollegier med Noter og Undernoter eller diktere en eller anden Opsats eller forsøge at examinere dem, som tilfældigvis sidde paa første Bænk. Alt Sigt vilde Lærerne blive fri for, og Eleverne, som søgte dem, vilde faae en ganske anderledes fri Stilling overfor dem end nu, saa at ikke deres Tid optages saaledes af at husse, hvad den og den Lærer har ment, og den og den har sagt der og der, at de, hvad ofte er Tilfældet nu, dersom de ikke ere særdeles sunde og kraftige Naturer, forlade Universitetet paaflistrede alle Andres Mening uden at have haft Tid og Krafter til at danne sig en selvstændig Mening, saa at de, naar de komme ud i Livet, ofte ere saa forpuppede, at de ikke en Gang ere i Stand til gennem Berøring med det praktiske Liv at aflægge det, som de dog stundom selv skønne, at de ere belæssede med til Nytte. Naar vi tænke paa en saadan videnskabelig Højskole, medens det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Brig) vil beholde og havde Højskolen i dens nuværende Skikkelse, saa er jeg tilbøielig til at antage, ikke at Flertallet af de universitetsdannende Mænd vil give mig Ret i, at den Højskole, vi ønske, er bedre end den nuværende, men at dog Hovedsummen af den Forstand, der findes her i Landet, vil staa paa min Side. — Seg har udtalt mig nærmere om dette Punkt ikke blot for min egen Skyld, men for at inddrage den Paastand, som saa tidt og ofte er kommen frem og hidt har fundet et saa utvetydigt Udtryk hos det